

อาหารกลางวันในโรงเรียน

นันธิชัย หิรัญวงศ์
นักวิชาการศึกษา ข้าราชการ
าประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

คำนำ

กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้โรงเรียนดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางอาหารอย่างเพียงพอ และครบถ้วน สมัย อีกทั้งเป็นการลดภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้นักเรียนมีภูมิต้านทานโรคที่ดี การที่นักเรียนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ย่อมส่งผลให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาดีขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

การปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนให้มีความยั่งยืนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้นั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เป็นไปตามแนวทางดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน และแนวทางการบริหารโครงการที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากเงินดอกผลของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา (โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน และโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีบทบาทในการนิเทศติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการดำเนินการของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานตามโครงการกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในดำเนินงานตามโครงการกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

นันทิชัย หิรัญวงษ์
นักวิชาการศึกษา ชำนาญการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
ขอบเขตการดำเนินงาน.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
การเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา.....	5
1. โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน.....	5
2. โครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดี และน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน..	7
การบริหารโครงการที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากเงินดอกผลกองทุน เพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา.....	10
แนวทางการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน.....	12
ส่วนที่ 1	13
ส่วนที่ 2	16
การนิเทศกำกับ และติดตามโครงการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนงบประมาณ.....	17

ความเป็นมาและความสำคัญ

พระราชโอรสในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในพิธีเปิดการประชุมโภชนาการแห่งเอเชีย ครั้งที่ 4 เมื่อวันอังคารที่ 1 พฤศจิกายน 2526 ความตอนหนึ่งว่า “...แม้ในประเทศไทยซึ่งได้ชื่อว่าเป็นอู่ข้าว อู่น้ำของเอเชีย ก็ยังมีปัญหาของการขาดอาหาร ปัญหาทางสุขภาพอนามัย การเจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ ที่น่าจะรักษาหรือป้องกันได้ โดยการปฏิบัติให้ถูกต้องในเรื่องอาหารการกิน ความสะอาด สุขลักษณะ สิ่งแวดล้อม เหล่านี้ เป็นต้น นอกจากนั้น เด็กมีจำนวนไม่น้อยมีสภาพการขาดอาหาร เนื่องจากพ่อแม่ไม่ทราบถึงวิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ปฏิบัติกันไปตามความเคยชินหรือขนบธรรมเนียมที่ได้รับการสั่งสอนมาชั่วลูกหลาน แสดงให้เห็นถึงความไม่เข้าใจว่าอาหารและโภชนาการเป็นรากฐานสำคัญของสุขภาพอนามัย ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา...”

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต ร่างกายจะเจริญเติบโตมีสุขภาพที่สมบูรณ์เมื่อได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน ถูกลักษณะและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ไม่มีสารพิษหรือสิ่งเจือปนที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ดังนั้นอาหารและโภชนาการจึงเป็นรากฐานของมนุษย์ตั้งแต่วัยแรกเกิด จนถึงวัยชรา ดังคำกล่าวที่ว่า “กินอย่างไร เป็นเช่นนั้น (you are what you eat) เป็นคำกล่าวที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอาหารที่มีต่อสุขภาพของแต่ละบุคคลได้ใกล้เคียงที่สุด ดังนั้น ความสำคัญของอาหารต่อผลทางร่างกาย คือ ขนาดของร่างกาย โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อขนาดของร่างกายมี 2 ปัจจัย คือ พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม เด็กแต่ละคนจะเติบโตได้สมบูรณ์ตามขอบเขตของเผ่าพันธุ์ของตนได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดต่อการเจริญเติบโตของเด็กนั้นคือ อาหารและโภชนาการ เพราะโภชนาการเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถกำหนด ดัดแปลงได้ แต่พันธุกรรมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และอาหารยังมีความสำคัญต่อผลทางการเจริญเติบโตของสมองและสติปัญญา การขาดสารอาหารที่จำเป็นมีผลทำให้การเจริญเติบโตของเด็กชะงักทั้งร่างกายและสติปัญญา เด็กที่ขาดสารอาหารจะเรียนรู้ช้า และร่างกายจะแคระแกร็น

รัฐบาลทุกยุคสมัยได้ตระหนักและให้ความสำคัญของการได้รับสารอาหารที่มีคุณค่า มีประโยชน์ตามหลักโภชนาการ ตลอดจนมุ่งที่จะแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการของเด็ก และส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้รับอาหารอย่างครบถ้วนตามหลักโภชนาการ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเรียนระดับประถมศึกษา จึงกำหนดให้มีการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น โดยที่โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ได้เริ่มดำเนินการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2495 ซึ่งมีกรมสามัญศึกษา เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอาหารและโภชนาการแห่งชาติ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดเลี้ยงอาหารกลางวันในโรงเรียน ซึ่งในช่วง 20 ปีแรกนั้นโครงการไม่ประสบ

ผลสำเร็จ เพราะไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล ทำให้ต้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรหรือมูลนิธิต่างประเทศเข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ในปี พ.ศ. 2520 รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญด้านคุณภาพประชากรในการพัฒนาประเทศ เพราะพบว่า นักเรียนจำนวนมากยังขาดแคลนอาหารกลางวัน โดยได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการไม่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ทำให้การเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน เกิดภาวะทุพโภชนาการ รัฐบาลจึงได้บรรจุแผนอาหารและโภชนาการลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 โดยกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษาชั้นสูงร่วมมือกันดำเนินการ และในปี พ.ศ. 2530 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนดำเนินโครงการอาหารกลางวันครบทุกโรงเรียน ก่อนวันที่ 5 ธันวาคม 2530 เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 60 พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ภายใต้คำขวัญ “ฉลอง 60 พรรษามหาราชา เด็กประถมศึกษาไม่หิวโหย” ในระยะต่อมาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการอาหารกลางวันตลอดมาอย่างต่อเนื่อง

ในปี พ.ศ. 2534 รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นต้องมีการพัฒนาประเทศ อย่างจริงจัง และได้เร่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวันให้รอดพ้นจากภาวะทุพโภชนาการ โดยตราพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 ขึ้น และต่อมาในปี พ.ศ. 2536 การบริหารกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันโดยกรมการบริหารกองทุน ได้กำหนดให้ได้รับเงินอุดหนุนอาหารกลางวัน สำหรับนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ และนักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน โดยให้ได้รับเงินอุดหนุน ปีการศึกษาละ 200 วัน ๆ ละ 5 บาทต่อคน ต่อมาในปีการศึกษา 2542 เพิ่มขึ้นเป็นวันละ 6 บาทต่อคน จนถึงปัจจุบันรัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนทุกคนในระดับอนุบาลและประถมศึกษาในอัตรา 20 บาทต่อคนต่อวัน (ตามมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2556)

สำหรับโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เป็นโครงการที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเมื่อปีงบประมาณ 2535 เพื่อแก้ปัญหาการขาดสารอาหาร และภาวะทุพโภชนาการในเด็ก ด้วยเห็นว่า เด็กควรจะได้ดื่มนมซึ่งเป็นอาหารธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ และมีคุณค่าทางโภชนาการสูง อันจะส่งผลให้พัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กเป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ ประกอบกับระยะเวลาดังกล่าว รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ให้สามารถขายนํ้านมดิบได้ และเป็นการส่งเสริมการใช้ผลผลิตภายในประเทศ จึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้ดื่มนมอย่างจริงจัง โดยในระยะแรกได้จัดสรรงบประมาณเป็นค่าอาหารเสริม (นม) สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 1 - 3) จนกระทั่งปี 2538 จึงจัดให้นักเรียนชั้น ป.1 และขยายเป้าหมายให้นักเรียนได้ดื่มนมถึงชั้น ป.4 ในปี 2542 จนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544 ได้ถ่ายโอนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อและจัดส่งให้กับสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการ

กระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 การจัดซื้อนมสำหรับโรงเรียน จึงเปลี่ยนจากการให้สถานศึกษาจัดซื้อเอง เป็นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดซื้อให้

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จึงได้ออกนิเทศ ติดตาม การดำเนินงาน ของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2559 ตามโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โครงการอาหาร เสริม (นม) โรงเรียน โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน โครงการพัฒนาระบบ สุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียน และน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน และโครงการพัฒนาระบบน้ำดื่มสะอาด ในโรงเรียน

ขอบเขตการดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนมีขอบเขตการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับ

1. เงินอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดสรรให้กับนักเรียน ทุกคน ในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนละ 20 บาท จำนวน 200 วัน และเงินอุดหนุนทั่วไป ประเภทเงินปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนและขาดแคลน
2. เงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารกลางวันนักเรียนในโรงเรียน โครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน
3. เงินนอกงบประมาณประเภทเงินรายได้สถานศึกษาเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ได้แก่ เงินที่รับจากการขายอาหารกลางวันให้กับนักเรียน การรับเงินค่าอาหารที่เก็บจากนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และเงินบริจาคเพื่ออาหารกลางวัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะทุพโภชนาการ หมายถึง ภาวะซึ่งเกิดขึ้นจากการรับประทานอาหารไม่สมดุล โดยอาจมีสารอาหารบางอย่างได้รับไม่เพียงพอ เกินหรือผิดสัดส่วน เป็นผลให้เกิดความผิดปกติทางโภชนาการต่างๆ โดยกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ ดังนี้

1. **ภาวะผอม** หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีน้ำหนักต่อส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (น้อยกว่าหรือเท่ากับ -2 S.D.)
2. **ภาวะเตี้ย** หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีส่วนสูงต่ออายุต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (น้อยกว่าหรือเท่ากับ -2 S.D.)
3. **ภาวะอ้วน** หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีน้ำหนักต่อส่วนสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน (มากกว่าหรือเท่ากับ +2 S.D. ขึ้นไป)

โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน หมายถึง โครงการอาหารกลางวันซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คนละ 20 บาทต่อวัน) เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนประถมศึกษา จัดทำอาหารกลางวันให้กับนักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันอย่างมีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ

กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง กองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายสำหรับการสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา และการประชาสัมพันธ์ปัญหาภาวะทุพโภชนาการของเด็ก

เงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง เงินดอกผลที่เกิดจากพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 ซึ่งกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษามีเงินครบ 6,000 ล้านบาท และนำเฉพาะดอกผลของกองทุนเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน และใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา และประชาสัมพันธ์ปัญหาภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนในรูปแบบของโครงการต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน หมายถึง โครงการที่เกิดจากเงินดอกผลของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 ที่จัดสรรให้กับโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับสร้างผลผลิต สร้างรายได้เพื่อนำผลผลิตมาสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

โครงการพัฒนาระบบสุขภาพที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน หมายถึง โครงการที่เกิดจากเงินดอกผลของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติ กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 ที่จัดสรร

ให้กับโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพัฒนา ปรับปรุงระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนให้มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะตามมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหาร

การเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา

การขอรับสนับสนุนงบประมาณจากเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ในปัจจุบันจะเกี่ยวข้องกับ 2 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียนและโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดี และน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน เพื่อให้โครงการที่โรงเรียนเสนอขอมีความถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามเป้าหมายและได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา โดยคณะทำงานได้จัดทำรายละเอียดและวิเคราะห์แบบคำขอ โรงเรียนควรรู้และเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโครงการและแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน

การส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน คือ การนำเงินดอกผลของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดสรรให้กับโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับสร้างผลผลิต รายได้ เพื่อนำไปสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันทุกคนทุกวันอย่างมีคุณภาพ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานดังนี้

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาโครงการ

โรงเรียนที่เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินดอกผลจากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับโรงเรียนที่เสนองบประมาณต้องมีคุณสมบัติสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1) โรงเรียนประถมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล และมีจำนวนนักเรียนขาดแคลนอาหารกลางวัน
- 2) นักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ (น้ำหนักต่ออายุต่ำกว่าเกณฑ์ เกินร้อยละ 10

- 3) ไม่สามารถจัดอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทานอาหารโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายทุกคน
- 4) มีความพร้อมในการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- 5) โครงการมีความเป็นไปได้ในการนำผลผลิตมาสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วิธีดำเนินการในการขอรับสนับสนุนงบประมาณ

ในการเสนอขอของบประมาณ จากเงินดอกผลจากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับโครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียนนั้น มีขั้นตอนดังนี้

- 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาแจ้งประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ รูปแบบ โครงการ แบบคำขอ ปฏิทินระยะเวลาการเสนอของบประมาณ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประชาสัมพันธ์ และแจ้งให้โรงเรียนรับทราบถึงหลักเกณฑ์ วิธีการในการเสนอของบประมาณ
- 2) โรงเรียนดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตนเอง
- 3) โรงเรียนประเมินตนเองตามแบบที่กำหนด โรงเรียนสามารถเสนอของบประมาณสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียนได้ ต้องมีผลการประเมินตนเองไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60
- 4) โรงเรียนจัดทำแบบคำขอของบประมาณ และโครงการพัฒนา พร้อมภาพประกอบหรือเอกสารประกอบอื่น ๆ แล้วนำเสนอเอกสารทั้งหมดต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อผ่านความเห็นชอบโครงการ และแบบคำขอจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วให้โรงเรียนจัดส่งแบบคำขอและเอกสารประกอบอื่น ๆ พร้อมหนังสือรออนุญาตไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนด
- 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับคำขอสนับสนุนงบประมาณ พร้อมเอกสารประกอบในการเสนอของบประมาณจากโรงเรียนแล้ว ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณากลับกรองแบบคำขอ
- 6) คณะกรรมการพิจารณากลับกรองคำขอและวิเคราะห์รายละเอียดคำขอและเอกสารประกอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์พิจารณาแบบคำขอ หลักจากนั้นจึงจัดเรียงลำดับความสำคัญ จัดทำสรุปผลการเสนอของบประมาณ จัดส่งเอกสารแบบคำขอและเอกสาร

ประกอบทั้งหมดเรียงเอกสารของโรงเรียนตามลำดับงบหน้าไปยังกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรูปของเอกสาร และ File เอกสารตามแบบที่กำหนด

7) กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบความถูกต้องของงบหน้าการเสนอของงบประมาณที่ได้รับจากเขตพื้นที่ หลักจากนั้นจึงแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์ และจัดทำรายละเอียดข้อมูล

8) คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์แบบคำขอ และโครงการ

9) กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แจกจัดสรรงบประมาณและโอนเงินไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโอนเงินให้โรงเรียน

10) หลังจากโรงเรียนได้รับโอนเงินเรียบร้อยแล้วให้โรงเรียนออกใบเสร็จรับเงินส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทันที เพื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะรวบรวมจัดส่งใบเสร็จรับเงินไปยังกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

2. โครงการพัฒนาระบบสุขภาพอาหารที่ดี และน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน

โครงการพัฒนาระบบสุขภาพอาหารที่ดี และน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน เป็นอีกภารกิจหนึ่ง ของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาที่นำเอาเงินดอกผลของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษามาช่วยเหลือ สนับสนุนงบประมาณให้โรงเรียนพัฒนาในด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการรับประทานอาหาร ประกอบอาหาร สถานที่ประกอบอาหาร สถานที่รับประทานอาหาร ระบบการกำจัดขยะ การกักน้ำเสีย จัดหาน้ำดื่มสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียน ซึ่งเป็นผู้รับบริการอาหารกลางวันของโรงเรียนได้รับประทานอาหารที่ดี มีคุณภาพ มีความสะอาดปลอดภัย ในสภาพบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการเรียนรู้ และเพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบสุขภาพอาหารที่ดี และน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทางกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จึงกำหนดมาตรฐานและวิธีการขอสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการดังกล่าว ดังนี้

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน

การเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินดอกผลจากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียนนั้น โรงเรียนที่เสนอขอต้องมีคุณสมบัติ ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) โรงเรียนในเขตพื้นที่ภูเขาสูงและถิ่นทุรกันดาร / โรงเรียนชายขอบ
- 2) โรงเรียนที่มีนักเรียนบ้านไกลพักนอน
- 3) โรงเรียนที่มีความจำเป็นในการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหาร
- 4) โรงเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ มากกว่าร้อยละ 20
- 5) โรงเรียนที่มีผลการประเมินตนเองด้านมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียนต่ำกว่าร้อยละ 80 หรือกรณีที่มีผลการประเมินสูงกว่าร้อยละ 80 แต่ไม่ผ่านการประเมินมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารที่ดีด้านใดด้านหนึ่ง

วิธีการดำเนินการในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน

วิธีการดำเนินการในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนและการเสนอขอของงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา แจกจ่ายละเอียดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการคู่มือประเมินมาตรฐานให้ทราบและดำเนินการ
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งโรงเรียนถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการเสนอขอของงบประมาณพร้อมแบบประเมินมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนจัดทำแบบคำขอของงบประมาณพร้อมภาพประกอบที่เป็นปัญหาในการพัฒนาโครงการ และรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียน ซึ่งครอบคลุมการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ประกอบอาหาร สถานที่ปรุงอาหาร สถานที่รับประทานอาหาร และภาชนะ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปรุงหรือใส่อาหาร
- 3) โรงเรียนดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียนของตนเอง
- 4) โรงเรียนประเมินตนเองตามแบบประเมินมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียนตามแบบที่กำหนด โรงเรียนที่สามารถเสนอขอของงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียนได้ โรงเรียนต้องมีผลการประเมินตนเองด้านมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียนต่ำกว่าร้อยละ 80 หรือกรณีที่มีผลการประเมินสูงกว่าร้อยละ 80 แต่ไม่ผ่าน

การประเมินมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารที่ดีด้านใดด้านหนึ่ง สำหรับมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารที่ดี

5) โรงเรียนจัดทำแบบคำของบประมาณ โดยนำผลจากการวิเคราะห์มาตรฐานระดับปรับปรุงมาวิเคราะห์สภาพปัญหาสาเหตุ แนวทางแก้ไข หลังจากนั้นจึงจัดทำโครงการพัฒนาให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาพร้อมภาพประกอบ หรือเอกสารประกอบอื่น ๆ แล้วนำเสนอเอกสารทั้งหมดต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อผ่านความเห็นชอบโครงการและแบบคำขอจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วให้โรงเรียนจัดส่งเอกสารทั้งหมดพร้อมหนังสือราชการนำส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนด หากโครงการหรือแบบคำขอของโรงเรียนใดไม่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนควรนำกลับไปพิจารณาจัดทำปรับปรุงโครงการและแบบคำขอ

6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับแบบคำขอสันับสนุนงบประมาณ พร้อมเอกสารประกอบในการเสนอของบประมาณจากโรงเรียนแล้ว ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่ เพื่อพิจารณากลับกรองแบบคำขอโดยคณะกรรมการพิจารณากลับกรอง

7) คณะกรรมการพิจารณาคำขอและวิเคราะห์รายละเอียดคำขอและเอกสารประกอบ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์พิจารณาแบบคำขอ หลังจากนั้นจึงจัดเรียงลำดับความสำคัญ จัดทำสรุปผลการเสนอของบประมาณ จัดส่งเอกสารแบบคำขอและเอกสารประกอบทั้งหมด เรียงเอกสารของโรงเรียนตามลำดับงบหน้า ส่งไปยังกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปของเอกสาร และ File เอกสารตามแบบที่กำหนด

8) กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบความถูกต้องของงบบหน้าการเสนอของบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หลังจากนั้น จึงแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียดข้อมูลประกอบ

9) คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์แบบคำขอและโครงการ

10) กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอบัญชีจัดสรรงบประมาณต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบในการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่โรงเรียน หลักจากผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงนำรายละเอียดการจัดสรรงบประมาณต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อขออนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงโอนเงินไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับไปดำเนินการในการแจ้งจัดสรรงบประมาณและโอนเงินไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาโอนเงินให้แก่โรงเรียนต่อไป

11) โรงเรียน หลังจากโรงเรียนได้รับโอนเงินเรียบร้อยแล้ว ให้โรงเรียนออกใบเสร็จรับเงินส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทันที เพื่อที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะรวบรวมจัดส่งใบเสร็จรับเงินไปยังกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทันตามระยะเวลา

การบริหารโครงการที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากเงินดอกผลกองทุน เพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโครงการมีความเป็นเลิศ โรงเรียนควรเลือกรูปแบบการบริหารโครงการให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ จึงขอเสนอกระบวนการบริหารโครงการโดยใช้วงจรพัฒนาคุณภาพงาน PDCA ของเดมมิ่ง 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน (Plan : P) การปฏิบัติ (Do : D) การตรวจสอบ (Check : C) และ การปรับปรุงแก้ไข (Action : A)

1. การวางแผนการดำเนินงาน (Plan : P)

มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดของโครงการที่ได้รับอนุมัติ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ความพร้อมในการดำเนินโครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน

2. การปฏิบัติ (Do : D)

มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1) จัดทำหนังสือแจ้งสถานศึกษาในสังกัด ประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ รูปแบบโครงการ แบบคำขอ ปฏิบัติระยะเวลาการเสนอของบประมาณ วิธีการในการเสนอของบประมาณ

2) แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองคำขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ไม่น้อยกว่า 9 คน เพื่อพิจารณากลั่นกรองแบบคำขอ โดยคณะกรรมการพิจารณาประกอบด้วย

(1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(2) ผู้อำนวยการกลุ่ม เป็นกรรมการ

- (3) ผู้อำนวยการกลุ่ม เป็นกรรมการ
- (4) ผู้อำนวยการกลุ่ม เป็นกรรมการ
- (5) ผู้แทนผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นกรรมการ
- (6) ผู้แทนขององค์กรภาครัฐหรือเอกชน เป็นกรรมการ
- (7) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ
- (8) ผู้แทนครูที่รับผิดชอบโครงการเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมผลผลิต เพื่อโครงการอาหารกลางวันหรือหรืออาหารกลางวันโรงเรียน เป็นกรรมการ
- (9) ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

3) เมื่อได้รับงบประมาณ และโครงการพัฒนา พร้อมภาพประกอบ หรือเอกสารประกอบ จึงจัดประชุมคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองคำขอและวิเคราะห์รายละเอียดคำขอ และเอกสารประกอบ ร่วมกันวิเคราะห์พิจารณาแบบคำขอ หลังจากนั้นจึงจัดเรียงลำดับความสำคัญ จัดทำสรุปผลการเสนอของงบประมาณ จัดส่งเอกสารแบบคำขอและเอกสารประกอบทั้งหมดเรียงเอกสารของโรงเรียนตามลำดับงบประมาณไปยังกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ในรูปของเอกสาร และ File เอกสารตามแบบที่กำหนด

4) กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จัดจัดสรรงบประมาณและโอนเงินมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงแจ้งกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ เพื่อดำเนินการโอนเงินให้โรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามโครงการหรือแผนงานที่วางไว้

3. การตรวจสอบ (Check : C)

มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ และติดตามสถานศึกษาที่โครงการได้รับงบประมาณจากเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
- 2) วางแผนการนิเทศ กำกับ และติดตาม ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาที่โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุน
- 3) ตรวจสอบติดตาม วางแผน การนิเทศ กำกับ และติดตาม ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาที่โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุน
- 4) วิเคราะห์และสรุปรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุนต่อกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ตามแบบและกำหนดเวลาในปฏิทินปฏิบัติงาน

4. การปรับปรุงแก้ไข (Action : A)

- 1) สรุปรายงานผลการดำเนินโครงการ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการในปีต่อไป
- 2) ประเมินผลวัตถุประสงค์ ความคุ้มค่าความเพียงพอของปัจจัยการผลิต คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และความพึงพอใจของโรงเรียน
- 3) สรุปผล และรายงานผลโดยการรวบรวมเอกสารจัดทำเป็นรูปเล่มจัดเก็บไว้ เพื่ออ้างอิงต่อไป

แนวทางการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

แนวทางการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน มีดังต่อไปนี้

1. เงินอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดสรรให้กับนักเรียนทุกคนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนละ 20 บาท จำนวน 200 วัน และเงินอุดหนุนทั่วไป ประเภทเงินปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนและขาดแคลน
2. เงินนอกงบประมาณประเภทเงินรายได้สถานศึกษาเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ได้แก่ เงินที่รับจากการขายอาหารกลางวันให้กับนักเรียน การรับจ่ายเงินค่าอาหารที่เก็บจากนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และเงินบริจาคเพื่ออาหารกลางวัน
3. เงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน โครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน โดยนำเสนอรายละเอียดการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. การใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้เงินอุดหนุนทั่วไปและเงินนอกงบประมาณประเภทเงินรายได้สถานศึกษา เพื่อโครงการอาหารกลางวัน 2. การใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้เงินดอกผลกองทุน เพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

ส่วนที่ 1

การใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้เงินอุดหนุนทั่วไป และเงินนอกงบประมาณประเภทเงินรายได้สถานศึกษา เพื่อโครงการอาหารกลางวัน

การใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้เงินอุดหนุนทั่วไป และเงินนอกงบประมาณ ประเภทรายได้สถานศึกษา เพื่อโครงการอาหารกลางวันมีแหล่งที่มาของเงิน 2 ประเภท คือ เงินงบประมาณ หมวดเงินอุดหนุน (โดยโรงเรียนได้รับมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คนละ 20 บาทต่อวัน) และจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน สำหรับนักเรียนยากจน และเงินนอกงบประมาณ ได้แก่ เงินรายได้สถานศึกษาเพื่อโครงการอาหารกลางวัน โดยโรงเรียนสามารถนำมาจัดอาหารกลางวันให้นักเรียนได้รับประทานตามวิธีการจัดหาอาหารกลางวัน 3 วิธี ได้แก่

1. การซื้ออาหารสด อาหารแห้งมาประกอบอาหารเอง
2. การจ้างเหมาทำอาหาร
3. จ้างบุคคลภายนอกมาประกอบอาหาร

สำหรับการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนในส่วนนี้ จะมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติด้านการเงิน ได้แก่ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และด้านบัญชี ได้แก่ การบันทึกบัญชี การรายงานการเงินและเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แหล่งที่มาของเงินโครงการอาหารกลางวัน

แหล่งที่มาของเงินที่นำมาใช้เพื่อดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา มีแหล่งที่มา 2 ประเภท คือ

1. เงินงบประมาณหมวดเงินอุดหนุน

1.1 เงินอุดหนุนทั่วไปค่าอาหารกลางวัน คนละ 20 บาทต่อวัน รับจากราชการส่วนท้องถิ่น เดิมเป็นเงินงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนของกระทรวงศึกษาธิการ ประเภทเงินอุดหนุนโครงการอาหารกลางวันได้ระดับก่อนประถมศึกษา และเงินอุดหนุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ปัจจุบันเป็นเงินงบประมาณของกระทรวงมหาดไทย สำนักงบประมาณได้อนุมัติรายจ่ายให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน สำหรับนักเรียนยากจน เป็นเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการเป็นค่าอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา โดยแนวปฏิบัติให้โรงเรียนเลือกดำเนินการเพื่อให้ นักเรียนรับประทานอาหารกลางวันโดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) จ่ายเงินให้นักเรียนโดยตรง โดยโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คน ร่วมกันจ่ายเงิน โดยใช้ใบสำคัญจ่ายเงิน ซึ่งนักเรียนลงชื่อรับเงินและคณะกรรมการลงชื่อจ่ายเงิน

2) โรงเรียนจัดซื้อวัสดุประกอบอาหาร (วัสดุเครื่องบริโภค อาหารสด อาหารแห้ง เพื่อจัดทำอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทาน หรือโรงเรียนจ้างเหมาทำอาหาร โดยไม่ต้องจ่ายเงินให้นักเรียน

2. เงินนอกงบประมาณ ประเภทเงินรายได้สถานศึกษาเพื่อโครงการอาหารกลางวัน

เงินนอกงบประมาณ ประเภทเงินรายได้สถานศึกษาเพื่อโครงการอาหารกลางวันที่โรงเรียนได้รับดังต่อไปนี้

- 1) รับจากการขายอาหารกลางวันให้นักเรียน
- 2) รับจากค่าอาหารที่เก็บจากนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 3) เงินบริจาคเพื่ออาหารกลางวัน

วิธีปฏิบัติการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

การปฏิบัติการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันแบ่งวิธีดำเนินการออกเป็น 3 แนวทาง ได้แก่

1. วิธีการจัดหาอาหารกลางวัน
2. การบริหารจัดการด้านเงิน และบัญชี
3. ขั้นตอน เอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวัน

1. วิธีการจัดหาอาหารกลางวัน

การจัดหาอาหารกลางวันตามโครงการอาหารกลางวัน โดยใช้เงินอุดหนุนทั่วไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ โรงเรียนควรนำเงินไปจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม ซึ่งมีวิธีการจัดหาอาหารกลางวัน ดังนี้

- 1) ซื้ออาหารสด อาหารแห้งมาประกอบอาหารเอง
- 2) จ้างเหมาทำอาหาร
- 3) จ้างบุคคลภายนอกมาประกอบอาหาร

2. การบริหารจัดการด้านเงิน และบัญชี

1) การเงิน

1.1) การรับเงิน เงินที่โรงเรียนได้มาแต่ละประเภท เพื่อดำเนินการตามโครงการอาหารกลางวัน ให้โรงเรียนออกใบเสร็จรับเงินตามแบบที่ทางราชการกำหนดให้แก่ผู้จ่ายเงินทุกครั้ง ต้องควบคุมใบเสร็จรับเงิน ให้สามารถตรวจสอบได้ และนำสำเนาใบเสร็จรับเงินเป็นหลักฐานการบันทึกรายการด้านรับตามระบบบัญชีที่โรงเรียนใช้ตามแต่กรณี

1.2) การจ่ายเงิน กรณีที่มีการจัดซื้ออาหารสด แห้ง เพื่อนำมาประกอบอาหารให้ดำเนินการจัดซื้อโดยใช้แบบใบจัดซื้อวัสดุเครื่องบริโภค เป็นแบบรายงานของซื้อ การอนุมัติจัดซื้อ การออกใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน และการตรวจรับพัสดุ

1.3) การเก็บรักษาเงิน โรงเรียนสามารถเก็บรักษาเงินสดไว้เพื่อสำรองจ่าย โดยการเก็บเงินสดให้เก็บใน ตู้নিরক্য สำหรับโรงเรียนที่ไม่มีตู้নিরক্য ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้เก็บรักษา และจัดทำ บันทึกการรับเงินเพื่อเก็บรักษา มอบให้เจ้าหน้าที่การเงินไว้เป็นหลักฐาน และส่งคืนเงินให้เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนเพื่อจ่ายในวันทำการถัดไป

2) การบันทึกบัญชีและการรายงาน

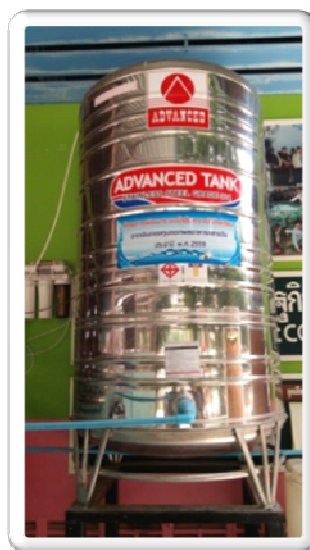
การบริหารจัดการด้านบัญชี ได้แก่ การบันทึกบัญชี และการจัดทำรายงานการเงิน ซึ่งโรงเรียนจะมีวิธีการบันทึกบัญชีออกเป็น 2 ระบบ ดังนี้

2.1) กรณีโรงเรียนจัดทำบัญชีตามระบบบัญชี หน่วยงานย่อย พ.ศ. 2515 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548)

2.2) กรณีโรงเรียนจัดทำระบบควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548)

3) ขั้นตอนการใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนตามวิธีจัดหาอาหารกลางวัน

การใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนนั้น มีหลากหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ แต่ทั้งนี้โรงเรียนต้องเลือกใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับวิธีการจัดหาอาหารกลางวันที่โรงเรียนเลือกดำเนินการ

ส่วนที่ 2

การใช้จ่ายเงินเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้เงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา

แหล่งที่มาของเงิน

แหล่งที่มาของเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นเงินที่เกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 ที่รัฐบาลได้อุดหนุนเงินงบประมาณเป็นเงินทุนประเดิมให้กับกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6,000 ล้านบาท โดยให้นำดอกผลที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุนประเดื่อดังกล่าวไปใช้แก้ปัญหาด้านโภชนาการของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาทุกสังกัด เงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาจัดสรรให้กับโรงเรียนที่ขอรับการสนับสนุนในปัจจุบันนั้นได้สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการ 2 โครงการ คือ

1. โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน
2. โครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีและน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

เงินสนับสนุนโครงการที่โรงเรียนได้รับสนับสนุนจากเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเมื่อโรงเรียนได้รับอนุมัติเงินให้โรงเรียนดำเนินการให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนวิธีการปฏิบัติในการใช้จ่ายเงินดอกผลเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. เปิดบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์กับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจหรือธนาคารพาณิชย์อื่น กรณีที่ไม่มีธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ชื่อบัญชี “กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียน.....”
2. ดอกผลที่เกิดจากบัญชีเงินฝากธนาคาร ให้โรงเรียนเก็บสมทบไว้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนและโครงการเพื่อใช้จ่ายต่อไป โดยไม่ต้องนำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน
3. การใช้จ่ายเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 2 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน และโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียน ในการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ โรงเรือนต่าง ๆ ให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม
4. การเงิน การบัญชี ให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

การนิเทศ กำกับ และติดตามโครงการที่ได้รับงบประมาณ

การนิเทศ กำกับ และติดตามโครงการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้โครงการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม โครงการอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมกระบวนการดำเนินโครงการทั้งก่อน ดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. แต่งตั้งคณะทำงานนิเทศ กำกับ และติดตามสถานศึกษาที่โครงการได้รับงบประมาณจากเงินดอกผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
2. วางแผนการนิเทศ กำกับ และติดตาม ให้สอดคล้องการดำเนินงานของสถานศึกษาที่โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุน
3. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานแจ้งแก่โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการนิเทศ กำกับ และติดตามโครงการอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
4. วิเคราะห์และสรุปรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนต่อกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ตามแบบและกำหนดเวลาในปฏิทินปฏิบัติงาน

การประเมินและรายงานผลโครงการที่ได้รับงบประมาณ

การประเมินผล

การประเมินผลโครงการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเงินดอกผลของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา กำหนดให้โรงเรียนประเมินผลโครงการให้เสร็จสิ้นภายในเดือนเมษายน โดยโรงเรียนจะต้องมีการประชุมคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหา นวัตกรรม หรือรูปแบบการดำเนินโครงการที่มีความเป็นเลิศในการดำเนินโครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียน และโครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียน ตลอดจนสำรวจปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ ประเมินความคุ้มค่าของโครงการ ประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อสรุปที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการกิจกรรมในปีต่อไป

การรายงานผล

การรายงานผลการดำเนินโครงการ เป็นความจำเป็นที่ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเป็นการสรุปผลการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มโครงการจนสิ้นสุดโครงการ สำหรับเนื้อหาการรายงานผลโครงการที่ดี ควรประกอบด้วย บทนำ วิธีดำเนินโครงการ ผลการดำเนินโครงการที่สะท้อนถึงความสามารถในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินโครงการ และภาคผนวกอาจประกอบด้วยแบบประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ แบบประเมินผลความคุ้มค่าของโครงการ แบบประเมินผลความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ภาพประกอบต่าง ๆ คำสั่งคณะกรรมการดำเนินงาน เป็นต้น เพื่อจัดทำรายงานเสนอกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษา ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา และรายงานสำนักงบประมาณต่อไป

สำหรับการประเมินผลและการรายงานผล เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการประเมินและรายงานผล ตามขั้นตอนดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ วางแผน ดำเนินงานประเมินและรายงานผลให้สอดคล้องการดำเนินงานของโรงเรียนที่โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุน
2. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนในภาพรวมระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อโครงการต่อกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาตามแบบและกำหนดเวลาในปฏิทินปฏิบัติงานตามแบบที่กำหนดไว้

